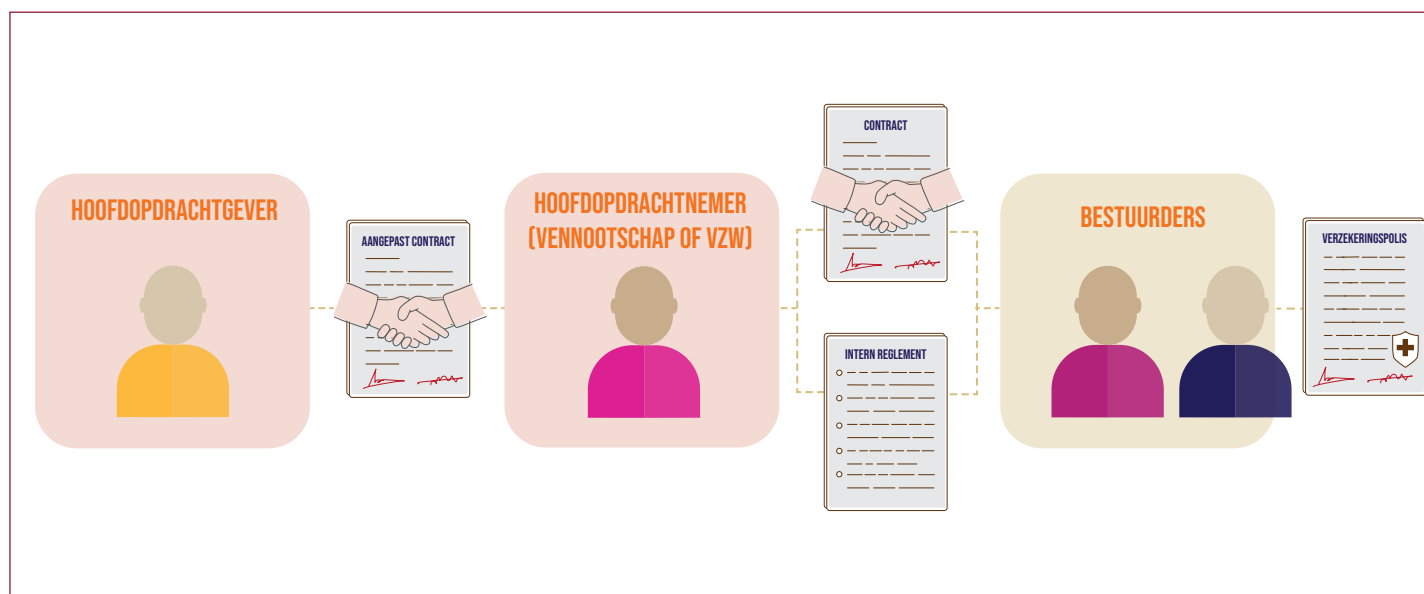

Verhoogde bestuurdersaansprakelijkheid

**Clausules om de bestuurders
van jouw coöperatie maximaal in te dekken**

Verhoogde bestuurdersaansprakelijkheid

Clausules om de bestuurders van jouw coöperatie maximaal in te dekken

Executive summary (in 1 minuut)

- Wat is er veranderd?
 - Quasi immuniteit van hulppersonen (o.a. bestuurders, werknemers, onderaannemers) is afgeschaft. Een benadeelde contractpartij kan hulppersonen rechtstreeks buitencontractueel aanspreken (art. 6.3 BW).
 - Het klassieke samenloopverbod tussen contractuele en buitencontractuele vorderingen is opgeheven; partijen kunnen de meest gunstige grondslag kiezen indien ze een vordering instellen (behoudens wettelijke of contractuele beperking).
- Werknemers blijven beschermd door art. 18 Arbeidsovereenkomstenwet: enkel aansprakelijk bij bedrog, zware fout of herhaalde lichte fout; wel kan een derde hen nu rechtstreeks aanspreken binnen die grenzen.
- Bestuurders beschikken nog over (beperkte) wettelijke caps op hun aansprakelijkheid (art. 2:57 WvV) en er geldt een verbod op voorafgaande exoneratie/vrijwaring (art. 2:58 WvV).
- Contractuele bescherming is mogelijk (suppletief recht): neem heldere exoneratie en samenloopclausules in contracten op, voor zover wettelijk toegelaten, en respecteer B2B regels tegen onrechtmatige bedingen.
- Verzekering (D&O) blijft essentieel (dekking voor contractuele/buitencontractuele claims door derden).

Inleiding

Op 1 januari 2025 is in België een belangrijke wetswijziging in werking getreden door de invoering van Boek 6 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek. Deze wijziging heeft ingrijpende gevolgen voor de aansprakelijkheid van bestuurders van vennootschappen en verenigingen (zoals coöperaties en VZW's). Voortaan kan een contractspartij van de vennootschap een rechtstreekse vordering instellen tegen een individuele bestuurder (of andere “hulppersoon”) voor fouten begaan bij de uitvoering van het contract. In deze nota bespreken we welke risico's dit meebrengt voor bestuurders van (coöperatieve) vennootschappen en VZW's, en geven we voorbeelden van clausules om bestuurders maximaal in te dekken tegen persoonlijke aansprakelijkheid.

Waarover gaat het?

Hulppersonen en afschaffing van de quasi-immuniteit

In het kader van de uitvoering van hun contractuele verbintenissen ten opzichte van klanten doen de meeste organisaties een beroep op zogeheten “**hulppersonen**”, zoals onderaannemers, werknemers, enz. Een *hulppersoon* is een natuurlijke persoon of rechtspersoon die een andere partij (de **hoofdopdrachtnemer**, bv. de coöperatie zelf) bijstaat bij de uitvoering van een contractuele verbintenis tegenover een derde (de **hoofdopdrachtgever**, bv. de klant). Ook bestuurders worden juridisch als *hulppersonen* beschouwd, ook al voeren zij in hun organisatie meestal geen operationele taken uit (tenzij ze een uitvoerende rol hebben als gedelegeerd bestuurder).

Traditioneel genoten hulppersonen een hoge graad van bescherming tegen aansprakelijkheid. Deze **quasi-immuniteit** hield in dat zij in principe niet persoonlijk aansprakelijk konden worden gesteld voor schade door fouten tijdens de uitoefening van hun werkzaamheden, zolang die fouten geen misdrijf waren en de algemene zorgvuldigheidsnorm niet schaadden. Met de invoering van het nieuwe Burgerlijk Wetboek Boek 6 is dit **principe van quasi-immuniteit afgeschaft**.

Het gevolg is dat hulppersonen vanaf 1 januari 2025 **wel rechtstreeks buitencontractueel aansprakelijk** kunnen worden gesteld voor fouten die zij maken tijdens de uitvoering van hun taken. Dit biedt benadeelde partijen (de klanten of opdrachtgevers die schade lijden) een ruimer scala aan mogelijkheden om schadevergoeding te vorderen. In plaats van zich uitsluitend tot de hoofdcontractant (de vennootschap of de vereniging) te moeten wenden, kan de benadeelde partij voortaan ook rechtstreeks een claim indienen tegen de hulppersoon die verantwoordelijk wordt geacht voor de veroorzaakte schade. Met andere woorden: naast de vennootschap of de vereniging zelf kunnen nu **ook individuele bestuurders, werknemers of andere betrokkenen persoonlijk aansprakelijk** worden gehouden door een contractuele wederpartij, via een vordering buiten contract (een **onrechtmatige-daad-vordering**) voor fouten bij de contractuitvoering.

Impact op verschillende soorten hulppersonen

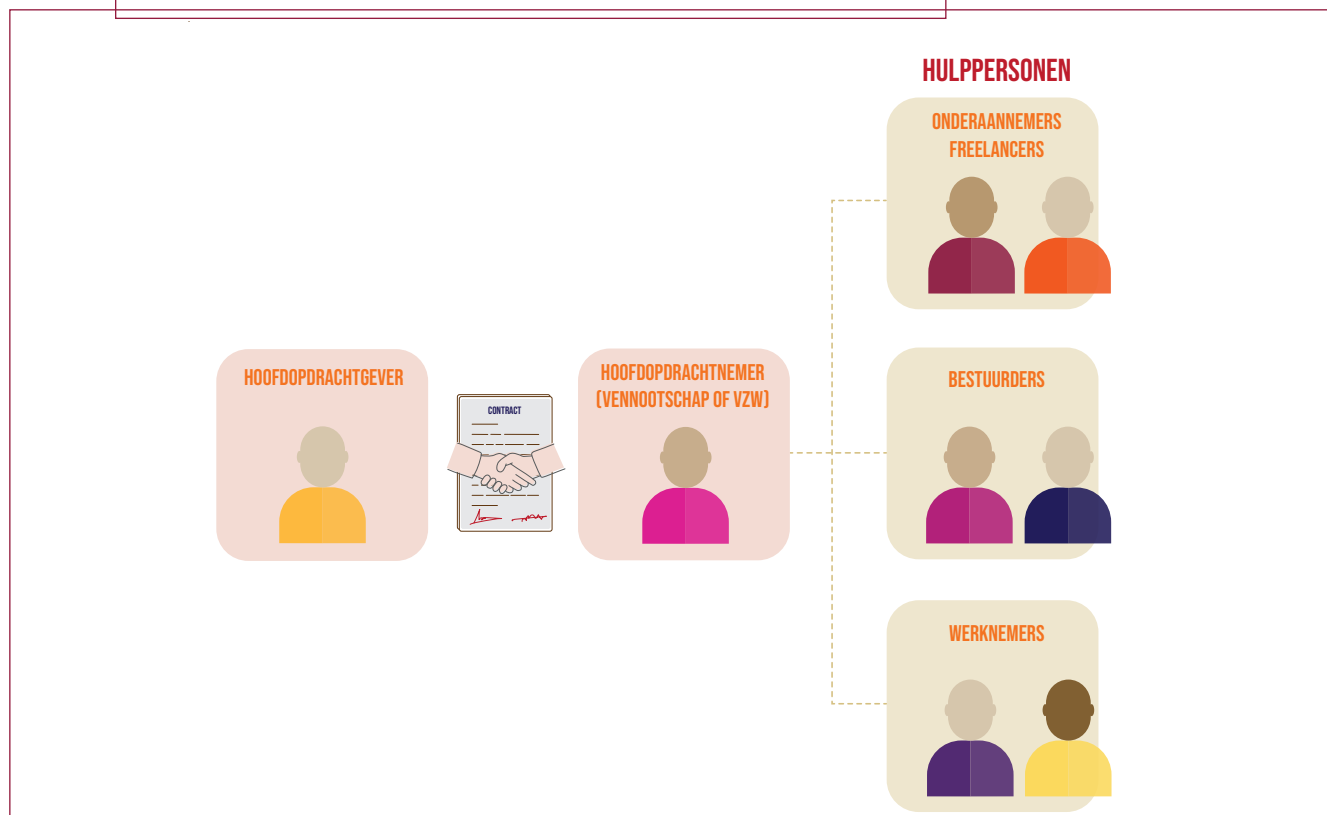
De afschaffing van de quasi-immuniteit heeft uiteenlopende gevolgen afhankelijk van het type hulppersoon:

- 1. Onderaannemers en freelancers:** Zij worden voortaan geconfronteerd met directe aansprakelijkheidsrisico's voor fouten of nalatigheden begaan tijdens de uitvoering van hun taken. Onder de nieuwe regelgeving kunnen onderaannemers of freelance opdrachtnemers **persoonlijk aangesproken** worden, zelfs als een fout voortvloeit uit de normale uitvoering van hun werk.
- 2. Bestuurders:** Ook voor bestuurders betekent de afschaffing van de quasi-immuniteit dat zij een groter risico lopen om **rechtstreeks aansprakelijk gesteld** te worden door een benadeelde partij. Een **eenvoudige fout** volstaat voortaan – bijvoorbeeld het niet nakomen van een contractuele verplichting van de vennootschap of VZW – kan nu aanleiding geven tot persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder. Denk bijvoorbeeld aan het niet betalen van een openstaande factuur, of schade door een laattijdige of verkeerde levering)
- 3. Werknemers:** Ook werknemers kunnen impact van deze verandering ondervinden. Zij **blijven wel beschermd** door artikel 18 van de wet van 3 juli 1978 over de arbeidsover-

eenkomsten, wat inhoudt dat zij voor lichte fouten in principe immunitet genieten. Maar voortaan kunnen werknemers **rechtstreeks door derden** – bijvoorbeeld een klant – worden aangesproken voor schade die het gevolg is van **zware fouten, opzettelijke fouten of herhaalde lichte fouten** die ze tijdens het werk begaan. (Let op: deze uitzonderingen – zware/opzettelijke fouten – waren altijd al uitgezonderd van de werknemersimmunitet; het verschil is nu dat een derde ze meteen op de werknemer zelf kan verhalen in plaats van alleen op de werkgever). De verwachting is evenwel dat dit eerder uitzonderlijk zal gebeuren.

Let wel: ook na de hervorming moet de benadeelde fout, schade en oorzakelijk verband bewijzen; het is dus niet zo dat elke tekortkoming van de vennootschap automatisch persoonlijke fout is. Er moet een persoonlijke fout van de bestuurder/hulppersoon worden aangetoond.

SCHEMA 1 : situatie voor 1 januari 2025*.

* Situatie voor 1 januari 2025: de opdrachtgever en de opdrachtnemer sloten een contract af. Zogenaamde hulppersonen als onderaannemers, bestuurders en werknemers konden in principe niet aansprakelijk gesteld worden.

Gevolgen voor hoofdcontractanten (opdrachtgevers/werkgevers)

De afschaffing van de quasi-immuniteit van hulppersonen heeft ook belangrijke implicaties voor **hoofdcontractanten** zoals werkgevers en opdrachtgevers. Natuurlijk blijft de hoofdcontractant (de vennootschap of vereniging) nog steeds aansprakelijk voor de fouten van zijn hulppersonen. Maar nu kan de hulppersoon in bepaalde gevallen ook **rechtstreeks door de benadeelde worden aangesproken** om de schade te vergoeden die voortkomt uit een tekortkoming. Dit betekent dat een benadeelde klant bijvoorbeeld zowel de coöperatie als (individueel) de falende onderaannemer of bestuurder kan dagvaarden.

Voor hoofdcontractanten zal deze wijziging ertoe leiden dat zij meer aandacht moeten besteden aan de **selectie, supervisie en verzekering** van hun hulppersonen. We verwachten ook een toename van **contractuele clausules** die de aansprakelijkheid van hulppersonen expliciet regelen, om de risico's voor alle betrokken partijen beter te beheersen. Met andere woorden, bedrijven zullen proactief in hun contracten willen vastleggen **wie aansprakelijk is voor fouten**, om te voorkomen dat bestuurders en andere hulppersonen onbegrensd in het vizier komen.

Let op: De nieuwe regelgeving trad in werking op 1 januari 2025 en is van toepassing op alle feiten die zich **vanaf die datum** voordoen – óók als de aansprakelijkheid gebaseerd is op eerder afgesloten contracten. Het is voor hoofdcontractanten dus cruciaal om hun bestaande **contracten, algemene voorwaarden, verzekeringen en interne processen** opnieuw te bekijken en aan te passen aan deze nieuwe realiteit. Evenzeer moeten bestuurders, onderaannemers en andere professionals zich bewust zijn van de nieuwe risico's en **passende maatregelen** nemen om zich te beschermen.

Afschaffing van het “samenloopverbod”

Tegelijk met de quasi-immuniteit is ook het traditionele **samenloopverbod** afgeschaft. **Vóór 2025** gold dat een benadeelde partij **niet zowel op contractuele als op buitencontractuele grondslag** vergoeding kon zoeken voor dezelfde schade; men was gebonden aan de contractuele aansprakelijkheidsregels. **Sinds 2025** kan de wederpartij echter kiezen: óf de contractuele aansprakelijkheidsbeperkingen respecteren, óf deze omzeilen door een **buitencontractuele vordering** in te stellen. Concreet kan een benadeelde dus de voor hem meest gunstige weg bewandelen. Bijvoorbeeld, als een contract een lage aansprakelijkheidslimiet of schadeplafond bevat, kan de tegenpartij proberen het hogere, werkelijke schadebedrag te vorderen via een onrechtmatige-daad-vordering naast of in plaats van een contractuele claim. Met andere woorden: contractuele aansprakelijkheidsbeperkingen kunnen door de tegenpartij worden **omzeild** door te procederen op basis van onrechtmatige daad.

Contracten en voorwaarden onder de loep

Afhankelijk van je positie in de vennootschap of vereniging voorzie je best in je contracten en algemene voorwaarden met derden passende clausules die de aansprakelijkheid **regelen, beperken of uitsluiten** in de relatie tussen: (a) **de hoofdopdrachtnemer** (de vennootschap/coöperatie) en **de hoofdopdrachtgever** (de klant); **én** (b) **de hulppersoon** (bv. de bestuurder of onderaannemer) en **de hoofdopdrachtnemer** (de vennootschap). Met andere woorden, enerzijds dienen contracten met klanten zó te worden aangepast dat *enkel de coöperatie* aansprakelijk is (en niet haar bestuurders), en anderzijds dient intern tussen de coöperatie en haar bestuurders (of andere hulppersonen) vastgelegd te worden hoe de **risicoverdeling** is en dat de coöperatie de bestuurder zal bijstaan. In het vervolg van deze nota bekijken we hoe je dergelijke aansprakelijkheid **contractueel kunt ondervangen**.

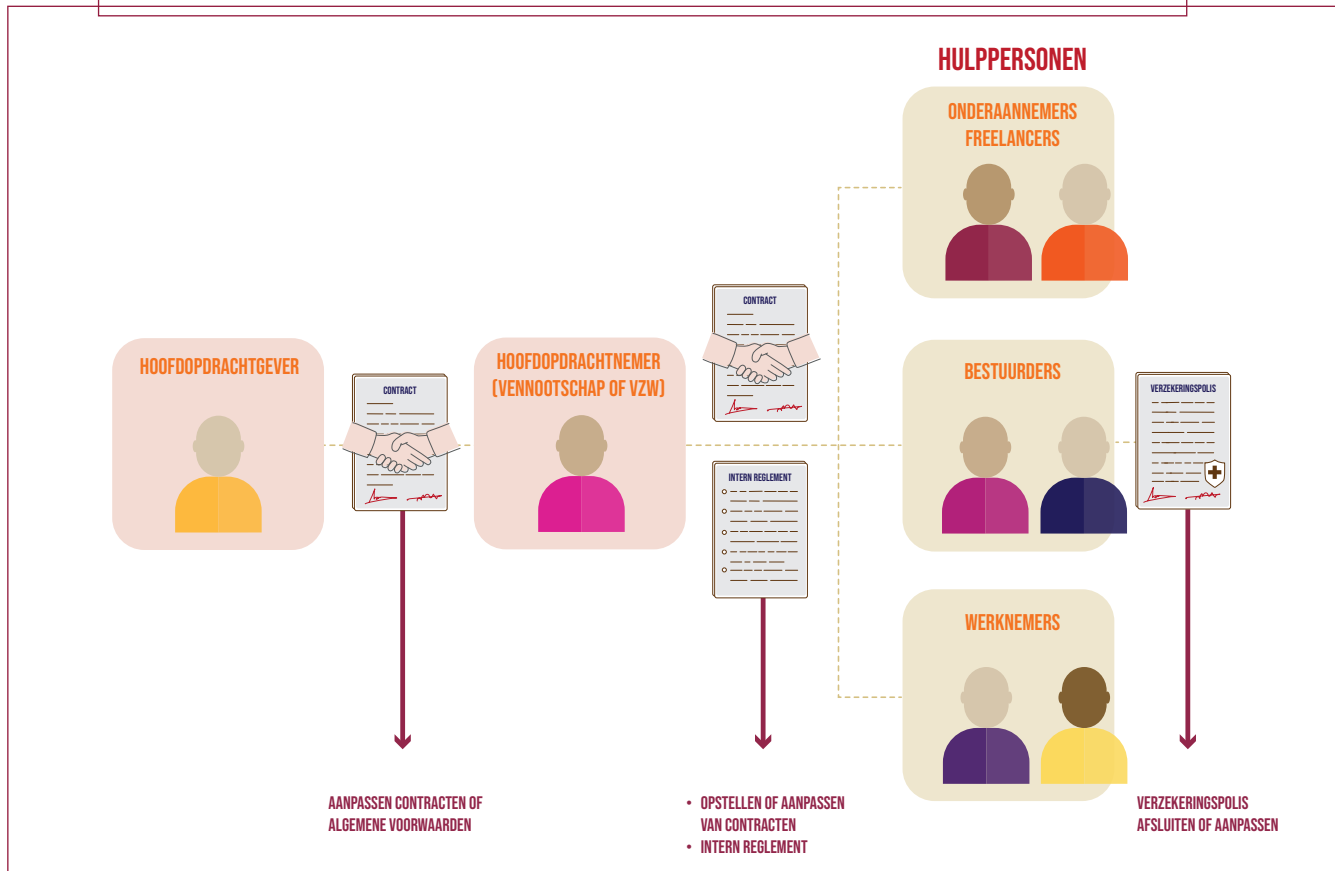
Hoe kun je de verhoogde aansprakelijkheid contractueel ondervangen?

Hierna bespreken we enkele **modelclausules** die gebruikt kunnen worden om bestuurders te beschermen – zowel **intern** (tussen de bestuurder en de eigen vennootschap/VZW) als **extern** (tussen de vennootschap/VZW en derden). Bij het opstellen van deze clausules moeten de wettelijke beperkingen van de contractsvrijheid in acht worden genomen. Zo kan een vennootschap of VZW haar aansprakelijkheid **niet contractueel uitsluiten of beperken** voor gevallen van bedrog, opzettelijke fout of zware fout – dergelijke exonerationen zijn ongeoorloofd en dus nietig. We zullen ook wijzen op enkele aandachtspunten over **transparantie** en **afdwingbaarheid** bij het invoeren van deze clausules.

Modelclausules ter bescherming van bestuurders

Onderstaand vind je twee voorbeeldclausules die je kunt opnemen in contracten en voorwaarden om bestuurders te beschermen. Pas de formuleringen steeds aan de specifieke situatie van jouw (coöperatieve) vennootschap of VZW aan.

SCHEMA 2: overzicht van de te nemen maatregelen*

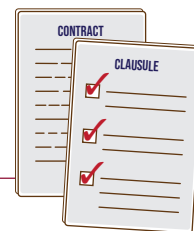
* Te nemen maatregelen: contracten of algemene voorwaarden met opdrachtgever aanpassen, clauses in intern reglement of bestuurderscontract opnemen en een verzekering afsluiten.

Interne clause (bestuurder vs. een vennootschap/VZW)

Toepassing

Deze clause neem je op in een **overeenkomst tussen de vennootschap/VZW en haar bestuurders** (bijvoorbeeld in de bestuurdersovereenkomst) of eventueel in het interne reglement van de rechtspersoon. Het doel is de bestuurder **intern te vrijwaren** en zijn aansprakelijkheid contractueel te **beperken tot wat wettelijk toelaatbaar is**. Met andere woorden, de coöperatie belooft haar bestuurder te beschermen en financieel schadeloos te stellen als die persoonlijk wordt aangesproken, uiteraard binnen de grenzen die de wet stelt.

Voorbeeldclausule met betrekking tot de relatie vennootschap - bestuurder

Vrijwaring bestuurder.

Binnen de wettelijke grenzen verbindt [naam vennootschap/VZW] zich ertoe de bestuurder te vrijwaren en schadeloos te stellen voor alle aanspraken van derden die voortvloeien uit handelingen of beslissingen in het kader van zijn mandaat, behoudens bedrog, opzettelijke fout of zware fout. Deze vrijwaring omvat redelijke verdedigingskosten en eventuele schadevergoedingen, evenwel binnen de limieten van artikel 2:57 WVV.

[Naam vennootschap/VZW] zal een passende bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afsluiten en onderhouden.

Toelichting

Bovenstaande bepaling is een **vrijwaringsbeding ten gunste van de bestuurder**. De vennootschap verbindt zich ertoe de bestuurder te verdedigen en financieel te beschermen tegen eventuele claims van derden (bv. leveranciers, klanten, ...) die de bestuurder **persoonlijk aansprakelijk** zouden kunnen stellen. Tegelijk wordt duidelijk afgebakend dat deze bescherming **niet van toepassing is bij ernstig verwijtbaar gedrag van de bestuurder** zelf (fraude, opzet of grove fout), volgens de wettelijke beperkingen op exoneration (vrijstelling van aansprakelijkheid). In dat verband bepaalt **artikel 2:58 WVV** dat “*elke bepaling in de statuten of in een overeenkomst die de aansprakelijkheid van bestuurders uitsluit of beperkt, nietig is.*”

Bestuurders kunnen dus niet op voorhand contractueel aan hun verantwoordelijkheid ontsnappen. Enkel de **wettelijke aansprakelijkheidsplafonds** (volgens art. 2:57 WVV variërend van ca. € 125.000 tot € 12 miljoen, afhankelijk van de grootte van de onderneming) zijn van toepassing – en dan nog **alleen voor onopzettelijke fouten**. In de praktijk stellen die plafonds weinig voor: bij zware fout, zelfs herhaalde lichte fout, of bij bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden vervalt die bescherming volledig. In veel procedures zal de tegenpartij net proberen aan te tonen dat er sprake is van “*zware fout*” of “*herhaalde lichte fout*”, waardoor het wettelijke plafond vaak geen soelaas biedt.

Om die reden is de formulering in onze voorbeeldclausule beperkt tot wat wettelijk is toegelaten. Deze clausule houdt geen afstand van aansprakelijkheid in, maar is enkel een interne risicoverdeling. Een **aanvullende verzekering** afsluiten voor bestuurdersaansprakelijkheid is dus ten stelligste aan te raden! Samengevat: de interne vrijwaring door de vennootschap biedt dus een eerste bescherming binnen de perken van de wet, maar voor volledige gemoedsrust zal een bestuurder moeten rekenen op externe bescherming (zie hierna) en een goede polis.

Externe clausule (vennootschap/VZW – derde contractpartij)

Toepassing

Deze clausule dient opgenomen te worden in **contracten met externe partijen** (klanten, leveranciers, opdrachtgevers) en in de algemene voorwaarden. Het doel is bedingen dat de wederpartij **enkel de rechtspersoon aanspreekt** voor eventuele tekortkomingen, en dat bestuurders of andere betrokken individuen gevrijwaard blijven van persoonlijke aansprakelijkheid – met uitzondering van opzet, zware fout of fraude. Hiermee beperk je het risico dat derden de nieuwe wettelijke mogelijkheden aangrijpen om bestuurders rechtstreeks aansprakelijk te stellen voor contractuele tekortkomingen.

Voorbeeldclausule met betrekking tot klantencontracten

Aansprakelijkheid – uitsluiting persoonlijke vorderingen.

Partijen komen overeen dat enige tekortkoming in de nakoming van deze overeenkomst uitsluitend onder het contractuele aansprakelijkheidsrecht valt en bijgevolg herstel en/of vergoeding van de schade veroorzaakt door één of meerdere hulppersonen van [naam vennootschap/VZW] of door [naam vennootschap/VZW] zelf in het kader van deze overeenkomst uitsluitend op contractuele basis kan vorderen ten aanzien van [naam vennootschap/VZW] zelf en op geen enkele wijze rechtstreeks -noch contractueel, noch buitencontractueel- ten aanzien van de hulppersonen van [naam vennootschap/VZW], zelfs niet wanneer de gebeurtenis die aan de oorsprong ligt van de schade een onrechtmatige daad uitmaakt.

Vorderingen kunnen enkel worden ingesteld tegen [naam vennootschap/VZW], en niet tegen haar bestuurders, werknemers of andere hulppersonen, behoudens opzettelijke fout, bedrog of zware fout in hoofde van de desbetreffende persoon.

Voor zover wettelijk toegelaten sluiten partijen de toepassing van buitencontractuele aansprakelijkheid uit.

Als de hulppersoon van [naam vennootschap/VZW] een werknemer van [naam vennootschap/VZW] is, doet de verbintenis opgenomen in het eerste lid geen afbreuk aan de inhoudelijke draagwijdte van de aansprakelijkheidsregeling voorzien door artikel 18 eerste en tweede lid van de Arbeidsovereenkomstenwet van 3 juli 1978.

Als de hulppersoon van [naam vennootschap/VZW] een bestuurder van [naam vennootschap/VZW] is in de zin van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen, doet de verbintenis opgenomen in het eerste lid geen afbreuk aan de draagwijdte van de aansprakelijkheidsbeperking voorzien door artikel 2:57 van dat wetboek.

Toelichting

Deze clausule bevat **twee luiken**. Ten eerste wordt bedongen dat alle schade door contractschending **binnen het contractuele kader** moet blijven: de externe partijen zien uitdrukkelijk af van het invoeren van buitencontractuele aansprakelijkheid tussen de contractpartijen. Dit

verhindert dat de wederpartij de bestuurder zou aanklagen via een onrechtmatige-daad-vordering om zo strengere aansprakelijkheidsregels te omzeilen. Ten tweede bevat de clausule een **exoneratiebeding** dat stipuleert dat **bestuurders, werknemers en andere ingeschakelde personen niet persoonlijk aansprakelijk** gehouden kunnen worden door de wederpartij voor de uitvoering van het contract. Feitelijk legt men vast dat de contract-partij **alleen de vennootschap** zelf zal aanspreken voor eventuele schade. Ook hier is er een duidelijke uitzondering voor opzettelijke fouten, fraude en – uit voorzichtigheid – voor zware fouten. Dergelijke uitzonderingen zijn noodzakelijk om de clausule **rechtsgeldig** te houden, aangezien aansprakelijkheid voor eigen opzet, bedrog of voor levensbedreigende fouten nooit contractueel kan worden uitgesloten om redenen van openbare orde. (Ook een totale uitsluiting voor zware fout zou op bezwaren stuiten, zie hierna.)

Let op dat deze clausule bij voorkeur in **duidelijke en opvallende taal** in het contract of de algemene voorwaarden wordt opgenomen. In B2B-relaties (tussen ondernemingen onderling) geldt weliswaar contractsvrijheid, maar er zijn grenzen. Een beding dat voor de wederpartij **onverwacht of onredelijk bezwarend** is, kan als onrechtmatig of niet-tegenwerpelijk worden beschouwd indien het niet uitdrukkelijk werd aanvaard. Exoneratiebedingen die verregaand zijn en onvoldoende transparant, kunnen door een rechter worden getoetst aan het **verbod op onrechtmatige bedingen in B2B-contracten** (Wetboek van Economisch Recht, art. VI.91/3–VI.91/5). Zo wordt een clausule die één partij volledig bevrijdt van aansprakelijkheid voor haar eigen zware fout of opzet (of voor dergelijke fouten van haar aangestelden) **vermoed onrechtmatig** te zijn. Daarom is het aangewezen de reikwijdte van een exoneratie te beperken tot wat redelijk en wettelijk verdedigbaar is – zoals in het bovenstaande voorbeeld, waar gewone foutieve gedragingen gedekt worden maar zware fout en opzet uitgezonderd blijven.

Aandachtspunten bij deze beschermende clausules

Let bij het invoeren van bovenstaande of vergelijkbare clausules op de volgende punten:

1. Wees transparant.

Zorg ervoor dat beschermende clausules **duidelijk geformuleerd** zijn en dat de wederpartij er daadwerkelijk kennis van neemt én ermee **uitdrukkelijk instemt**. Verstop ze dus niet in kleine lettertjes. In algemene voorwaarden verdient het aanbeveling om belangrijke exoneratiebedingen **vetgedrukt of opvallend** te vermelden, zodat ze niet over het hoofd worden gezien. Volgens de algemene rechtsbeginselen en de B2B-regels moeten ongebruikelijke bedingen kenbaar zijn; anders riskeer je dat de clausule als **nietig of niet-tegenwerpelijk** wordt beschouwd. Communiceer dus openlijk over deze bepalingen – licht ze bijvoorbeeld toe vlak vóór het afsluiten van een contract.

2. Respecteer wettelijke grenzen.

Niet alle risico's zijn contractueel uit te sluiten. Onder Belgisch recht is het **absoluut verboden** om een partij op voorhand van aansprakelijkheid te ontslaan voor haar eigen **opzettelijke fout of bedrog**, of voor schade door dood of lichamelijk letsel. Clausules die dergelijke aansprakelijkheid uitsluiten, zijn in strijd met de openbare orde en van rechtswege nietig. Ook het volledig uitsluiten van aansprakelijkheid voor **zware fout** stuit op juridische bezwaren: hoewel het actuele Burgerlijk Wetboek bevestigt dat men zich in principe kan bevrijden voor eigen zware fout in een zuivere contractrelatie, wordt een uitsluiting van zware nalatigheid in B2B-context **vermoed onrechtmatig** te zijn. Specifiek voor bestuurders bepaalt **artikel 2:58 WVV** dat een vennootschap haar bestuurders *niet* vooraf kan exoneren of vrijwaren voor hun aansprakelijkheid (behalve binnen de grenzen van de wettelijke cap volgens art.2:57 WVV). Met andere woorden: een interne afspraak in een bestuurdersovereenkomst of in de statuten die verder gaat dan de wettelijke aansprakelijkheidsbeperkingen is **niet afdwingbaar**. De effectieve bescherming van de bestuurder zal dus vooral moeten komen van **externe clausules** (waarbij de derde beperkt wordt in zijn verhaalsmogelijkheden) en van een goede **verzekeringsdekking**, eerder dan van interne kwijtscheldingen. Het is daarom essentieel om bij elke nieuwe overeenkomst van de vennootschap – en in de algemene voorwaarden – expliciet stil te staan bij de bescherming van bestuurders en om desgevallend bepalingen zoals hierboven geschetst op te nemen.

3. Voorzie een passende verzekering.

Contractuele clausules vormen één verdedigingslijn, maar daarnaast blijft het aangewezen dat de vennootschap een **bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering (D&O)** afsluit of uitbreidt. Zo'n polis zorgt ervoor dat eventuele **persoonlijke aanspraken** financieel worden opgevangen. Ga na of een bestaande verzekeringspolis de nieuwe risico's dekt (met name claims door contractspartijen van de vennootschap) en pas de dekking zo nodig aan. Een up-to-date verzekering is een onmisbaar **vangnet** naast de contractuele maatregelen.

4. Hou rekening met bijzondere gevallen.

Bepaalde situaties vallen buiten het hierboven geschetste kader:

- **Vrijwilligers (geen bestuurders):** personen die vrijwilligerswerk doen zonder bestuursfunctie vallen onder de vrijwilligerswet en genieten sowieso al immuniteit voor lichte fouten; zij zijn persoonlijk slechts aansprakelijk bij bedrog, zware fout of **herhaalde lichte fout**. Die wet blijft van toepassing naast de nieuwe regels. Maar bestuurders die vrijwillig en onbezoldigd hun mandaat uitoefenen, vallen **niet** onder de vrijwilligerswet – zij vallen onder het WVV en dus onder de strengere aansprakelijkheidsregels voor bestuurders.
- **Specifieke wettelijke aansprakelijkheden:** bestaande wettelijke bepalingen blijven onverminderd van kracht. Bijvoorbeeld: in het Wetboek van Economisch Recht (WER) bestaan regels die bestuurders aansprakelijk stellen voor bepaalde schulden bij faillissement, zoals **artikel XX.225 WER** (aansprakelijkheid bij kennelijk grove fout in geval van faillissement) en artikel XX.227 WER (wrongful trading). Zulke bepalingen worden niet geraakt door de nieuwe wet en blijven gelden.
- **Fiscale en sociale aansprakelijkheid:** ook fiscale en sociale wetsbepalingen die persoonlijke aansprakelijkheid van bestuurders invoeren bij niet-betaling van bepaalde bijdragen (bv. btw of RSZ) blijven gelden. Contractuele clausules kunnen aan zulke **dwingende wettelijke aansprakelijkheden** geen afbreuk doen. Men kan in een contract dus niet ontsnappen aan bijvoorbeeld bestuurdersaansprakelijkheid voor onbetaalde btw/RSZ als de wet die aansprakelijkheid expliciet oplegt. De hierboven besproken clausules bieden bescherming in de sfeer van contractuele en buiten-contractuele aanspraken door private wederpartijen, maar laten de toepasselijkheid van dwingend recht onverlet.

Besluit

De wetgever heeft sinds 2025 de aansprakelijkheidslat voor bestuurders hoger gelegd. Wie contractueel vooruitdenkt, transparant communiceert (B2B toets), een verzekering met sterke waarborgen afsluit en inzet op goed bestuur, kan het verhoogde risico behoorlijk goed behe(e)r(s)en. Gebruik de clausules in deze nota als startpunt maar laat ze steeds behoorlijk juridisch controleren rekening houdend met de specifieke context van jouw coöperatie.

- **Goed bestuur als beste bescherming:**

Last but not least, de allerbeste bescherming tegen bestuurdersaansprakelijkheid is en blijft **goed bestuur** zelf. De juiste documentatie, grondige discussies en weloverwogen besluitvorming – met respect voor de wet en de statuten – tonen aan dat bestuurders hun taak serieus nemen. Goed bestuur is meer dan regels naleven: het is de vertaling van coöperatieve waarden in de dagelijkse praktijk. Wanneer bestuurders handelen met kennis van zaken, zorg, transparantie en respect voor hun vennoten en de gemeenschap, stellen zij het gezamenlijk belang voorop. Dat biedt de beste bescherming tegen claims van bestuurdersaansprakelijkheid. Bestuurders die trouw blijven aan de principes van verantwoordelijkheid, solidariteit en participatie moeten niet vrezen om zich te verantwoorden. Met andere woorden, goed bestuur is niet alleen een juridisch schild, maar vooral een teken van **vertrouwen en verbondenheid**.

Febecoop kan jouw coöperatie of VZW begeleiden rond Goed Bestuur.

Neem vrijblijvend contact met ons op via fvb@febecoop.be – We werken graag een adviestraject op maat uit om de governance en bestuurdersbescherming in jouw organisatie te optimaliseren.

Implementatie checklist (stap voor stap)

1. Screen alle contracten & algemene voorwaarden met externen

- Voeg de **externe clause** toe (samenloop beperken; uitsluiting persoonlijke vorderingen hulppersonen, met uitzonderingen).
- Maak bedingen **duidelijk/zichtbaar** en zorg voor **expliciete aanvaarding** (B2B regels).

2. Herwerk bestuurdersdocumenten

- Voeg de **interne vrijwaring** toe; verwijst naar **art. 2:57 WvV**; respecteer **art. 2:58 WvV**.

3. Verzekeringsaudit (D&O en BA)

- Check dekking voor **contractuele & buitencontractuele claims** door **derden** (klanten/leveranciers).
- Stem **limieten** af op de **WvV caps** en op risico's eigen aan de sector waarbinnen je coöperatie actief is.

4. Proces & governance

- Documenteer beslissingen; **zware fout** vermijden door degelijk risicobeheer.
- **Overgangsrecht**: pas toe op feiten **na** 1 januari 2025, ook al zijn contracten **ouder**.

5. Communicatie

- Leg nieuwe clausules **vooraf** uit aan contractpartijen; vermijd “verborgen” exonerationen (B2B toets).